

FCR YAYIN LTD.

Genel Yayın No. | General Publication Number: 1846

FCR Sertifika No. | Certificate Number: 46550

ISNI: 0000 0004 4657 1968

ROR ID: ror.org/00zznvq98

Alt Marka | Imprint: Fecr

Yayın No | Publication Number: 1092

Kitap Adı : Arap Kültürünün Fıkha Etkisi

Book Title : The Influence of Arab Culture on Fiqh

ISBN : 978-625-8724-45-5

DOI : doi.org/10.70458/fcr.9786258724455

Yazar | Author: Yüksel Macit | orcid.org/0000-0002-7954-7353

Kurum | Institution: İnönü Üniversitesi

ROR ID: ror.org/04asck240

Yayın Türü: Kitap | Publication Type: Book - Monograph

Yayın Dili: Türkçe | Language: Turkish

Ebat | Dimensions: 13,5 x 21 cm

Baskı Sayısı | Edition: 1

Sayfa Sayısı | Pages: 189 (xx + 169)

Yayın Tarihi | Publication Date: Şubat | February 2026

Yayın Yeri | Place of Publication: Ankara, Türkiye

Mizanpaj | Layout: FCR

Kapak | Cover Design: Selda Kavas Afacan

Baskı ve Cilt | Printing and Binding: NY MATBAACILIK (Sertifika no: 50732)

Konu Kategorisi | Subject Categories

BIC: HRAM2 - İslam hukuku / Şeriat | Islamic law / Shari'a

BISAC: REL037050 - İslam / Hukuk | Religion / Islam / Law

THEMA: QRAM2 - İslam hukuku / Şeriat | Islamic law / Shari'a

LC Classification: KBP200 - İslam Hukuku | Islamic Law

DEWEY: 340.59 - İslam Hukuku | Islamic law

WoS Category: Din | Religion

WoS Citation Topics Meso: Din | Religion

WoS Citation Topics Micro: İslam Hukuku ve Fıkıh | Islamic Law and Jurisprudence

Scopus Subject Areas: 1201 - İlahiyat | Religious Studies

Atıf Bilgisi | Cite as: Macit, Yüksel. *Arap Kültürünün Fıkha Etkisi*. Ankara: FCR Yayın Ltd.-Fecr, 2026.

© Tüm hakları saklıdır | All rights reserved: FCR YAYIN LTD.

Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1 06050

Altındağ-Ankara/TÜRKİYE • Tel: +90 (312) 310 08 60

www.fcr.com.tr • fcr@fcr.com.tr

Arap Kùltürünün Fıkha Etkisi

Yüksel MACİT

Ankara 2026

Yazar Hakkında

Yüksel MACİT

1963 yılında Erzurum'un Oltu ilçesinde doğdu. 1985 senesinde Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesini bitirdi. Bir süre öğretmenlik yaptı. İnönü Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslam Hukuku Anabilim Dalında Öğretim üyesi olarak çalışmaktadır. Yayınlanmış telif ve çeviri kitapları, makaleleri bulunmaktadır.

Yayınlanmış Bazı Kitapları

Telif Kitaplar

1. *Mutezileden Aforizmalar*, İstanbul 2004
2. *İslam Hukuku*, Malatya 2006
3. *İslam Hukuku Alanında Nadir Fikirler*, İstanbul 2017
4. *İslam Hukukuna Giriş*, İstanbul 2018
5. *Muvafakat-ı Ömer*, İstanbul 2019
6. *Mukayeseli İslam Hukuku*, İstanbul 2021
7. *İslam İbadet Fıkına Giriş*, İstanbul 2022
8. *Mu'tezile'nin Fıkıh Usulü Anlayışı*, Ankara 2022
9. *İslam Hukuk Felsefesi*
10. *İslam Öncesi Arap Fıkı*, Ankara 2023
11. *İslam Hukuk Sosyolojisi*, Ankara 2025

Çeviri Kitaplar

1. Kadı Abdulcebbar, *Mutezile'de Hukuk Felsefesi (Şer'iyyat)*, İstanbul 2003
2. Karafî, *İhkam*, İstanbul 2016
3. Tûfî, *Maslahat Risalesi*, İstanbul 2018
4. Hayyat, *İntisar*, İstanbul 2018
5. Hatib el-Bağdadî, *Numan Bin Sabit Ebu Hanife Hakkında Bağdat Tarihi'nde Söylenenler*, Ankara 2025

About the Author

Yüksel MACİT

Born in 1963 in the Oltu district of Erzurum. He graduated from Erciyes University Faculty of Theology in 1985. He worked as a teacher for a time. He currently serves as a faculty member in the Department of Islamic Law at İnönü University Faculty of Theology. He has published copyrighted and translated books and articles.

Some of His Published Books

Copyright Books

1. *Aphorisms from the Mu'tazila*, Istanbul 2004
2. *Islamic Law*, Malatya 2006
3. *Rare Thoughts in Islamic Law*, Istanbul 2017
4. *Introduction to Islamic Law*, Istanbul 2018
5. *Muvafakat-ı Ömer*, Istanbul 2019
6. *Comparative Islamic Law*, Istanbul 2021
7. *Introduction to Islamic Ibadat Fıqh*, Istanbul 2022
8. *The Mu'tazila's Understanding of Usul al-Fıqh*, Ankara 2022
9. *Islamic Legal Philosophy*
10. *Pre-Islamic Arabic Jurisprudence*, Ankara 2023
11. *Sociology of Islamic Law*, Ankara 2025

Translations

1. Qadi Abdul Jabbar, *Philosophy of Law (Shar'iyyat) in the Mu'tazila*, Istanbul 2003
2. Karafi, *Ihkam*, Istanbul 2016
3. Tufi, *Maslahat Risalesi*, Istanbul 2018
4. Hayyat, *Intisar*, Istanbul 2018
5. Hatib al-Baghdadi, *What is Said About Numan ibn Sabit Abu Hanifa in Baghdad History*, Ankara 2025

Kitap Hakkında

Arap Kültürünün Fıkha Etkisi

Her kitabımızda yer yer Arap kültürünün İslam fıkhaına etkisinden az veya çok bahsettik. Geçmişte (2002), yiyecek ve içecekler konusunda Arap kültürünün fıkha etkisi üzerine bir makale yazdık. Bu kitapta ise Arap kültürünün fıkha etkisinin çok bariz olduğu konuları genişçe inceleyerek onları özel bir başlık altında (Arap Kültürünün Fıkha Etkisi) topladık. Etki durumunu daha belirgin hale getirdik. Ayrıca Arap kültürünün fıkha etkisini doğrudan müstakil bir kitaptan okumak isteyenler de olabiliyor. Şunu da belirtelim ki, bazı tarihî kaynaklara göre Arap kültürünün mürüvvet, ikramda cömertlik, akitlerde ahde vefa vb. güzel tarafları da vardır, ancak bu kitapta daha çok Arap kültürünün yanlış denebilecek taraflarından fıkha açıkça etki edenleri konu edindik. İslam dinini kabul etmek her konuda Araplara tabi olmayı gerektirmez. Bağımsız düşünemeyen bağımsız hareket edemez.

Bu cümleden olarak kitapta Yiyecek ve İçecekler, Evlilik ve Boşanma, Giyim-Kuşam, Miras, Ganimet, Kölelik ve Cezalar gibi zaman zaman tartışmalara neden olan konularda Arap kültürünün fıkha etkisini gösterdik. Bu konuda biraz örnek verirsek, bazı fıkıh kitaplarında, “Nas-larda yer almayan konularda haramlık ve helallik noktasında Araplara bakın, onlar yiyorsa helal bilin, yemiyorsa haram bilin” şeklinde fikhî görüşler var. Bu görüş İmam Şafî’ye aittir, onun el-Ümm adlı fıkıh kitabına bakılabilir. Nitekim Araplar çekirge yedikleri için fıkıh kitaplarına çekirge helal diye geçmiştir. Halbuki her milletin tabiatı ve örfü farklı olabilir. Türk toplumunda çekirge böcek gibi görüldüğünden yenmez. Keza küçük yaşta kızlarla evlenmenin Arap kültüründen fıkha geçtiği çok açıktır; Araplar küçüklerin evlendirilmesini yadırgamıyorlar, bu şekilde evlilikler çok yapmışlar. Bunların arasında Hz. Ömer gibi sahabiler de var. En meşhur fıkıh kitaplarının nikah bölümünde “Küçüklerin Evlendirilmesi” diye bahisler var. Bunlar inkâr veya tevil ile kapatılacak gibi değildir. Küçüklerin evlendirilmesine cevaz veren hükümleri nakleden filozof fakih İbn Rüşd’ün Bidayetü’l-Müctehid adlı fıkıh kitabı ile meşhur Hanefî fakih el-Mevsılî’nin el-İhtiyar adlı fıkıh kitabının nikah konusuna bakılabilir. Normalde Ehl-i rey olan Hanefilerden belki

beklenmeyebilir ama yine onların el-İhtiyar kitabının “Nikahta Kefaet” (Evlilikte Denklik) bahsinde, Kureyş Arap’tan, Arap mevaliden üstündür, Arap olmayan bir erkek Arap bir kadına denk değildir, onunla evlenemez denmektedir. Bu Arap kültürünün fıkha etkisinden başka ne olabilir? İslam, köle ve cariyelerin hayat şartlarını yumuşatsa ve azadı teşvik etse de dönemin şartları gereği tamamen ortadan kaldıramadığından fıkıh kitapları köle ve cariyelerin satışıyla ilgili örneklerle doludur. Bu konuda İmam Muhammed’in Camiu’l-Kebir kitabına bakılabilir; nerdeyse her konuda köle ve cariye ile ilgili örnekler görülmektedir. Bunun gibi ganimet, Arap kültürünün vazgeçilmez bir parçası gibidir. Ganimet, Arapların en muteber geçim kaynaklarıdır. Araplara göre rızık kılıçların gölgesi altındadır. Bu bağlamda Serahsî’nin el-Mebsut adlı fıkıh kitabının Siyer bölümüne bakılabilir.

Bu kitabımızda ele aldığımız diğer konuların bunlardan farkı yoktur. Hepsinde Arap kültürünün fıkha etkisi açıkça görülmektedir. Peşin inançsız (önyargısız) okunursa bu durum rahatlıkla görülebilir.

Anahtar Kelimeler: Arap Kültürü; Cahiliye; Örf; Fıkıh; Etki; Değişim; Gelişme

About the Book

The Influence of Arab Culture on Fiqh

In each of our books, we have addressed the influence of Arab culture on Islamic jurisprudence, to a greater or lesser extent. In the past (2002), we wrote an article on the influence of Arab culture on jurisprudence regarding food and beverages. In this book, we have examined in detail the issues where the influence of Arab culture on jurisprudence is most evident, grouping them under a special heading (The Influence of Arab Culture on Jurisprudence). We have made the extent of this influence more evident. Furthermore, some may wish to read about the influence of Arab culture on jurisprudence directly from a standalone book. It should also be noted that, according to some historical sources, Arab culture also has positive aspects, such as generosity, generosity in hospitality, and fidelity to covenants. However, in this book, we have focused primarily on the aspects of Arab culture that clearly influence jurisprudence, which can be considered flawed. Accepting Islam does not require submission to Arabs in every respect. Those who cannot think independently cannot act independently.

In this context, we have demonstrated the influence of Arab culture on jurisprudence on issues that sometimes spark debate, such as Food and Drinks, Marriage and Divorce, Clothing and Fines, Inheritance, Booty, Slavery, and Punishments. To give a brief example, some books of jurisprudence offer legal opinions such as, "Regarding the permissibility and prohibition of matters not mentioned in the texts, look to the Arabs. If they eat locusts, consider them halal; if they don't, consider them haram." This view belongs to Imam Shafi'i, and can be consulted in his book of jurisprudence, *Al-Umm*. Indeed, because Arabs eat locusts, locusts are recorded in jurisprudence books as halal. However, the nature and customs of each nation may differ. In Turkish society, locusts are considered insects and are not eaten. Similarly, it is clear that marrying young girls has been passed down from Arab culture to jurisprudence; Arabs did not find it unusual to marry minors and practiced such marriages frequently. Among these were Companions like Umar (ra). The most famous books on jurisprudence (fiqh) contain sections on "Mar-

riage of Minors. " These sections cannot be dismissed or interpreted. One could examine the jurisprudential book "Bidaya al-Mujtahid" by the philosopher and jurist Ibn Rushd, who narrated the rulings that permitted the marriage of minors, and the jurisprudential book "al-Ikhtiyar" by the renowned Hanafi jurist al-Mawsili, which covers the subject of marriage. Perhaps this might not be expected from the Hanafis, who are generally of the Ahl al-Ra'i denomination, but in their book al-Ikhtiyar, in the section on "Kafa'ah in Marriage" (Equivalence in Marriage), it is stated that the Quraysh are superior to Arabs and Arab mawali, and that a non-Arab man is not equal to an Arab woman and cannot marry her. What else could this be but the influence of Arab culture on jurisprudence? While Islam eased the living conditions of slaves and concubines and encouraged their freeing, due to the circumstances of the time, it could not completely eliminate them, and therefore, fiqh books are replete with examples of the sale of slaves and concubines. On this subject, one can consult Imam Muhammad's book Jami' al-Kabir; examples related to slaves and concubines are found in almost every topic. Similarly, booty is considered an indispensable part of Arab culture. Booty was the most respected source of income for the Arabs. For the Arabs, sustenance was overshadowed by swords. In this context, one can read the biography section of Sarakhsi's fiqh book al-Mabsut. The other topics covered in this book are no different. The influence of Arab culture on fiqh is clearly evident in all of them. This can be easily seen if read without prejudice.

Keywords: Arab Culture; Age Of Ignorance; Custom; Fiqh; Influence; Change; Development

İthaf

*Bu kitabı, dinin özü ile kültürü birbirinden
ayırabilen insanlara ithaf ediyorum.*

ÖN SÖZ

Bütün çalışmalarımızda yer yer Arap kültürünün fikhî hükümlere etki ettiğinden bahsettik. Bu bağlamda özellikle *İslam Öncesi Arap Fıkhı* ve *İslam Hukuk Sosyolojisi* adlı eserlerimizde daha fazla mukayese yaptık. Ayrıca “Yiyecek-İçeceklerde Haram-Helalliğin Kriteri ve Bu Konuda Arap Kültürünün Etkisi” başlıklı çok atıf alan bir makale yayınladık (2002). İçinde yer alan somut örnekleri bilmeyenler için makalenin ismi biraz abartılı gelebilir ama yiyecek ve içecekler konusunda Arap kültürünün fıkha etkisi bir realitedir; bizim yazdığımız şey yorum veya ona dayalı değerlendirme değil bir tespittir. Arap kültürünün fıkha etkisi noktasında yaptığımız tespitler çok sayıda ama yiyecek-içeceklerden ve evlilikte soyda denklik konusundan burada birer örnek verirse bu kitabı yazma amacımız ve faydası işin başında biraz belli olur. Bazı okuyuculardan da Arap kültürünün fikhî hükümlere etkisine bazı çalışmalarınızda örnek vermişsiniz ama bu konuda müstakil bir kitap yazsanız daha iyi olur diyenler oluyor. Ancak bu kitapta da Arap kültürünün fıkha etkisini bazı konular üzerinden takip edeceğiz, etkinin çok bariz olduğu örnekler üzerinden gideceğiz, diğer kitaplarda bu bağlamda yaptığımız bütün karşılaştırmaların hepsini bu konuya özel bu kitaba aktarmamız doğru olmaz, hem tekrar olur. Daha fazla konu ve örnek için diğer kitaplarımıza bakılabilir. Burada hemen şunu da belirtelim, elbette ki Arap kültürünün bazı güzel tarafları da vardır; bazı tarihî kaynaklara göre Arapların mürüvvet anlayışları, ikramda cömertlikleri, akitlerde ahde vefa, Mekke’de dışardan gelip zulme uğrayanların haklarını korumak için Hilfü’l-Fudul (Yeminli Faziletli) gibi teşkilat kurmaları güzel adetlerindendir, ancak bu kitapta daha çok Arapların yanlış denecek kültür ve örflerinden fıkha yansıyanları konu edineceğiz. İslam dinini

kabul etmek her konuda Araplara tabi olmayı gerektirmez. Bağımsız düşünemeyen bağımsız hareket edemez. Bağımsız hareket edemeyen de bağımsız düşünemez.

Her insan kültürden az veya çok etkilenebilir. Genel fıkha önemli katkıları olmasına rağmen İmam Şafî'nin (ö. 204/819) *el-Ümm* (Beyrut 1983, II, s. 271) adlı fıkıh kitabında şöyle bir başlık yer almaktadır: “Arabın Yememesi Üzerine Haram Olan Şeyler.” Şafî, bu başlık altında, ilgili ayette Arapların kastedildiğini iddia ederek, “Onlara temiz şeyler helal, pis şeyler haram kılındı” (Araf, 157) ayetinin yorumu bağlamında şöyle demektedir: “Hakkında haram ve helal kılan nas (ayet veya hadis) olmayan hayvanlar hususunda bak, Arap onu yiyor mu, yiyorsa, hakkında haram kılan nas yoksa onu helal bil, çünkü o Araplara göre helal ve tayyibattandır, zira onlar temiz buldukları şeyleri helal sayıyorlardı; onu Arap yemiyorsa, o pis olduğu için haram sayıyordur, sen de onu haram bil, o habis şeylerdendir.” Şafî'nin dediği bu şeyler zaman zaman fıkıhta olmuştur. Geçtiği üzere Kur'an'da “Onlara tayyib (temiz) helal kılındı, habis haram kılındı” (Araf, 157) denir ama neyin temiz neyin pis olduğuna kim karar verecek? Burası kişiye ve örfе kalmıştır. Mesela bize böcek gibi gelebilir ama Araplar çekirge yer ve fıkıh kitaplarına çekirge helal diye geçmiştir. Araplar yaban eşiği etini çok severler, o da fıkıh kitaplarına helal diye geçmiştir. Ehlî eşek, binek hayvanı olduğu için kesilip etinin yenmesi yasaklanmıştır. Bu konularda meşhur Hanefi fıkıh kitaplarından *el-İhtiyar'da* (V, 14-15) geniş bilgi mevcuttur. Aynı kitabın Kitabı'l-Kerahe bahsinde ise daha çok giyim-kuşam konusunda mekruh olan şeyler sayılmıştır. Bunlarda da Arap kültürünün etkisini açıkça görmek mümkündür. Hanefi fakih Tahavî'nin (ö. 321/933) *Şehu Meani'l-Asar* (1994, IV, 277) adlı kitabının 4.cildinde Kitabı'l-Kerahe bölümünde çok ilginç şeyler hakkında ahkam hadislerine dayalı olarak hükümler verilmiştir; otururken ayak ayak üstüne atmak kerih görülmüştür. Bu da kültürden kültüre değişir.

Fakihler evlilikte küfüv/denklik meselesini geçmişten gelen kişisel veya ailevi tercihe dayalı kültürel bir mesele iken İslam için hukukileştirmişlerdir. Özellikle dönemin (Abbassiler) hakim mezhebi olan Hanefi fıkıh kitaplarına evlilikte küfüv konusu geleceği üzere bazı sebeplerle abartılı şekilde girmiştir. Ancak Kur'an'ın ifadesiyle "Müminler kardeşler." (Hucurat, 10) Kardeşler eşit olur. Hz. Muhammed'den de "Müminler bir tarağın dişleri gibidir, beyazın siyaha üstünlüğü yoktur" mealinde birçok hadis rivayet edilmiştir. Esas durum böyle olmakla birlikte meşhur Hanefi fıkıh kitabı *el-İhtiyar*'da şöyle denmektedir:

"Nikahta denklik (kefaet) soyda (nesepte), dinde, takvada, sanatta, hürriyette ve malda muteber olur/itibara alınır." "Kadın dengi olmayan biriyle evlenirse velinin onların aralarını ayırma yetkisi vardır." "Kureyş birbirinin dengidir, diğer Araplar onların dengi değildir. Araplar birbirinin dengidir; Mevali, Arapların dengi değildir. Hz. Peygamber şöyle buyurmuştur: Kureyş birbirinin dengidir, Arap Arab'ın dengidir, Mevali, Mevalinin dengidir." (Mevsili, *el-İhtiyar*, III, 98-100.)

Dikkat edilirse soyda denklik konusunda Hz. Peygamber'den hadis rivayeti bile bulmuşlar, ancak bu hadis rivayeti yukarıda eşitlikten bahseden ayet ve hadislerle çelişmektedir. Hz. Peygamber Kur'an'a aykırı söz söylemez. Ayrıca bu durum Ebu Hanife'nin haber-i vahitleri Kur'an'a arz prensibine aykırıdır. Hanefi usul kitaplarında haber-i vahit Kur'an ve meşhur habere aykırı ise onunla amel edilmez denir, buna örnek de verilir. (Serahsî, *Usul*, I, 364-367.) Usul açısından çelişki var. Bunlar, denklik meselesinde özellikle soyda denklik meselesinde, Arapların Arap olmayanlardan üstün kabul edilmesinde dönemin siyasi kültürünün etkisinin veya siyasi baskısının vaki olabileceğini hatırlatmaktadır. Şu da var ki, soyda denklikle ilgili hadislerin sahih olduğunda ısrar edilirse onlar ancak sosyokültürel etkiden olarak izah edilebilir.

Bu nevi örneklerle örölü bu kitabın ölkemiz ilim dünyasına ve toplumuna sağlaması düşünölen faydası noktasında burada birkaç kelam etmek isteriz. Bilindięi üzere Hz. Peygamber “İslam güzel ahlaktır” buyurur. Ebu Hanife ise “Din rey-i hasendir” (Din güzel görüştür) demiştir; bu konuda *Tarih-i Bağdat* kitabının Numan b. Sabit Ebu Hanife maddesine veya tarafımızdan yapılan çevirisi *Numan Bin Sabit Ebu Hanife Hakkında Bağdat Tarihi’nde Söylenenler* (Ankara 2025, s. 122) kitabına bakılabilir. Birçok çalışmamızda biz dahi “Dinin özü merhamet ve adalettir” diye yazdık; yardım merhametten doğar, ahlak ise adalette toplanır. Bu görüşlerimiz Hz. Peygamberin “İslam güzel ahlaktır” sözüne uygundur. Durum böyle olmakla birlikte dinin özü ile fıkha sirayet eden Arap kültürünü birbirinden ayıramayanlar çoktur. Mesela küçük çocukların evlendirilmesi Arapların bir kültürü olduğu halde fıkıh kitaplarına hukuki hüküm olarak geçtiği için onu dinî hukukun bir parçası gibi algılayanlar ve hatta toplumda devam ettirmek isteyenler olabiliyor. Yine yukarıda geçtiği üzere yiyecek ve içeceklerin haram ve helalliği konusunda Arap kültürünün etkisinde kalanlar çok oluyor. Evlilik ve boşanmalarda Arap kültürünün etkisinde kalanlar çok oluyor. Bu gibi örnekler çoğaltılabilir. Bütün bunlar bu alanlardaki gelişimin önünü tıkıyor. Bunların bir kısmı İslam dinine ve hukukuna tenkit olarak dönüyor. Bütün bu durumlar gözlemlenebilir. Bu nevi sorunlu görölen şeyler kültürel kaynağına verildiğinde kısmen bir çözüm oluşuyor ve şüphesi olanları ikna edebiliyor. Bu sosyolojik yöntem uygulanmadığı zaman günümüz İslam hukukçuları, daha genel söylersek ilahiyatçılar sorunlu şeyleri hararetle tevil etseler de tevilleri ikna edici olmuyor. Mesela Peygamber döneminde küçük yaşta kızlarla evlenmelerden birini tevil ile kurtarmaya çalışsalar, diğerleri açıkta kalıyor. Zira Arap kültürü küçük yaşta kızlarla evlenmeyi yadırgamıyor. Bunu görmek lazım. Tevil ile bazı şeyler kapatılamaz. Nitekim küçüklerin evliliği ile

ilgili fıkıh kitaplarında bahis var; bu durumu açıkça görmek için İbn Rüşd'ün (ö. 595/1199) *Bidayetiü'l- Müctehid* kitabı ile Mevsilî'nin (ö. 683/1284) *el- İhtiyar* adlı fıkıh kitabına bakılabilir. Bunlar olumsuz birer vakıa. Diğer fıkıh kitaplarında da küçüklerin evliliği ile ilgili hükümler var. Miras ve ceza konularında da Arap kültürünün bazı etkileri var. Keza geçtiği üzere giyim-kuşam konusunda Arap kültürünün etkisi var. Arap kültürünün idare hukukuna etkilerine gelince onlara ilgili çalışmalarımızda (*Ahkamu's-Sultaniyyelerde Devlet Başkanlığı* gibi) özel olarak dikkat çektik. Biraz öncesi olmakla birlikte bu kitapta yeniden ele aldığımız konulara bazı ekler yapmayı uygun bulduk. Bu konuları daha geniş olarak yazdık.

Bu gibi konuları müstakil olarak ele alıp daha belirgin hale getirdiğimizden Arap Kültürünün Fıkha Etkisi adlı bu çalışma, özel olarak bazı fikhî sorunların kültürel kaynağını göstererek onların çözümüne etkin şekilde katkıda bulunabilir. Sorunların kaynağı tespit edilmezse dogmatik uykudan uyanmak çok zor olur. Bu şekilde İslam hukuku gelişmez. Allah'ın tekâmül kanunun çok geneldir, gelişmeyen şey geri kalır. Kültür ve dinin özü birbirinden ayırt edilebilirse adalet gibi temel ilkeler öne çıkarılabilir. Adaletin gerçekleştiği toplumlarda huzur olur.

Yüksel MACİT

Ağustos 2025

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	xiii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

EVLİLİK VE BOŞANMA KONUSUNDA

ARAP KÜLTÜRÜNÜN ETKİSİ	61
1. Evlilik (Nikah) Konusuna Genel Bakış	61
2. Evlilikte Denklik Meselesi	64
3. Cahiliye Araplarında Nikah Çeşitleri ve İslam'ın Yasakladıkları	66
4. Muta Nikahı	69
5. Mehir	74
6. Çok Eşlilik ve Küçük Yaşta Evlilik	75
7. Kadınların Özel Halleriyle İlgili Hükümlerde Kültürün Etkisi	80
8. Boşama (Talak) ve Çeşitleri	85

İKİNCİ BÖLÜM

MİRAS KONUSUNDA ARAP KÜLTÜRÜNÜN ETKİSİ	91
1. Miras Konusuna Genel Bakış	91
2. Mirasta Erkek ve Kadın Ayrımı	91

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YİYECEK VE İÇECEKLER KONUSUNDA

ARAP KÜLTÜRÜNÜN ETKİSİ	97
1. Yiyecek ve İçeceklerin Hükümü Konusuna Genel Bakış	97
2. Arapların Yiyip Yememesine Göre Hüküm Belirlenmesi	98

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

GİYİM-KUŞAMDA ARAP KÜLTÜRÜNÜN ETKİSİ	101
1. Genel Olarak	101
2. Örtünme Konusunda Ayrıntı ve Kültürel Boyutu	102

BEŞİNCİ BÖLÜM

SAVAŞLA İLGİLİ HÜKÜMLER KONUSUNDA

ARAP KÜLTÜRÜNÜN ETKİSİ

109

1. Savaş ve Ganimet

109

2. Kölelik ve Cariyelik

115

3. Haraç ve Cizye

121

4. Eman Kültürü ve Hükmi

123

ALTINCI BÖLÜM

CEZALAR KONUSUNDA ARAP KÜLTÜRÜNÜN ETKİSİ

125

1. Cezalar Hakkında Genel Bilgi

125

2. Kısas, Diyet ve Akile

127

3. Hırsızlıkta Ceza Şekli

133

4. Gasp

138

5. Yol Kesme Cezası Şekli

138

6. Zina ve Namusa İftirada Ceza Şekli

140

7. Diğer Bazı Cezalar

151

SONUÇ

159

KAYNAKÇA

161

DİZİN

167